

Bolesław, sztolnia Pilecka (Staroolkuska), 1576 r.

1. Kategoria

Zabytki techniki, górnictwo

2. Położenie administracyjne

gm. Bolesław, pow. olkuski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.29636 19.50593

4. Kod w dokumentacji

Boleslaw-06-141

5. Data weryfikacji terenowej

6 czerwca 2016 r.

6. Opis

Sztolnia Pilecka wchodziła niegdyś w skład wielkiego systemu inżynieryjnego, którego zadaniem było odwadnianie działających w rejonie Olkusza i Bolesławia kopalni rud ołowiu i srebra (galeny). Odkryty odcinek sztolni (roznos) bierze początek w okolicach Hutek, skąd prowadzi lasem w kierunku południowo-wschodnim, a następnie przecina drogę krajową nr 94 i omija od południa grodzisko staroolkuskie z ruinami kościoła św. Jana. Dalej rozpoczynał się podziemny odcinek sztolni, który prowadził w rejon starego cmentarza w Olkuszu.

Sztolnię zaczęto budować w 1576 roku w celu osuszenia złóż znajdujących się na Starym Olkuszu. Stąd pochodzi jej pierwsza nazwa – sztolnia Staroolkuska, podczas gdy druga związana jest z osobą głównego udziałowca, Jana Pileckiego. Po rozbudowie w końcu XVI i na początku XVII wieku sztolnia składała się z roznosu (2200 m), chodnika głównego (4500 m), chodników bocznych (1500 m) oraz około 70 świetlików (szybów budowanych nad częścią podziemną). Część podziemna była użytkowana do roku 1712. Roznos, którym jeszcze w XIX wieku płynęła woda, był później wykorzystywany w płuczkach galmanu (rudę cynku). W czasach współczesnych wzdłuż roznosu dawnej sztolni poprowadzono wybetonowany kanał, który odprowadzał wodę z uruchomionej w 1968 roku kopalni rud cynku i ołowiu Olkusz*. Po jej likwidacji (2003) kanałem płynie woda z miejskiej oczyszczalni ścieków w Olkuszu**.

7. Źródła i materiały

* *Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce*, red. Jan Pazdur, Tom III, *Województwo krakowskie*, Zeszyt 4, *Powiat Olkusz*, Część 1, *Zabytki Górnicze*, oprac. Eugeniusz Krygier, Danuta Molenda, Aleksander Saładziak, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa 1971, s.38.

** Elżbieta Świć, Jan Ryszard Chojowski, Józef Niewdana, *Przewodnik po śladach i zabytkach dawnego górnictwa i hutnictwa rud w gminach Bolesław i Klucze*, Stowarzyszenie Szansa Białej Przemyszy, Olkusz 2014, s. 76.

Patrz także: Olgerd Dziechciarz, *Przewodnik po ziemi olkuskiej. Tom II, cz. 2, Gminy Bolesław, Bukowno, Sławków*, Agencja PRomocji OK, Olkusz, s. 51.

8. Uwagi

9. Dodatkowe fotografie obiektu

